

vyplacena ostatními společníky podle poměru podílu hodnota podílu zjištěná podle poslední schválené rozvahy, ale tu jde o hmotněprávní nároky dědiců, vyplývající ze společenské smlouvy, tedy o nároky soukromoprávní proti společnosti, k jejichž ochraně není povolán rejstříkový soud. Vydaný v tom směru příkaz rejstříkového soudu není kryt zákonem a bylo jej proto zrušiti.

Čís. 14009.

Nárok pojistitele proti pojistníku na náhradu (§ 1042 obč. zák.) toho, co pojistitel vyplatil poškozenému za pojistníka, který měl tuto částku podle pojišťovací smlouvy proti zákonné povinnosti ručební platiti ze svého, promlčuje se ve třech letech.

U pohledávky, která vůbec nebyla přihlášena k vyrovnání dlužníka, není promlčení vyrovnacím řízením staveno.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1934, Rv I 246/33.)

Žalovaná firma byla u žalující pojišťovny pojištěna proti škodě při jízdě automobilem. V žalobě, zadané na soud roku 1932, domáhala se žalující pojišťovna na žalované firmě zaplacení 1385 Kč 80 h a odůvodňovala žalobní nárok tím, že podle pojišťovací smlouvy proti zákonné ručební povinnosti žalované strany likvidovala žalobkyně roku 1924 za žalovanou stranu škodní případ a vynaložila k tomu kromě částky, kterou sama byla povinna podle pojišťovací smlouvy nahraditi, též další ještě částku 1385 Kč 80 h, kterou žalovaná strana byla povinna podle pojišťovacích podmínek a podle vlád. nař. čís. 156/27 sb. z. a n. nésti ze svého (správně, ježto jde o případ z doby dřívější podle nař. ze dne 28. října 1908, čís. 222 ř. zák.). **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Jde o to, zda zažalovaný nárok jest promlčen. Žalobkyně ho uplatňuje jakožto nárok ze smlouvy pojišťovací a za takový ho též sluší považovati. § 19 poj. zák. ze dne 23. prosince 1917 čís. 501 ř. zák. stanoví, že nároky z pojišťovací smlouvy se promlčují ve třech letech, promlčení počíná se ukončením kalendářního roku, ve kterém bylo lze plnění žádati. Podle § 1486 obč. zák. promlčují se pohledávky na plnění v obchodním provozování ve třech letech. Jest tedy pohledávka žalující strany promlčena. **O d v o l a c í s o u d** uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Žalující strana uplatnila proti žalovanému nárok na náhradu škody, který podle zákona žalovaná strana měla sama nésti, tudíž nárok opřený právně o ustanovení § 1042 obč. zák. Na souzený případ nelze především použiti podle názoru odvolacího soudu ustanovení § 19 zákona ze dne 23. prosince 1917 čís. 501 ř. zák., neboť, jak ze souvislosti ustanovení tohoto paragrafu lze souditi, vztahuje se toto ustanovení na nároky, které má z pojištění proti pojišťovateli pojištěný. Nad to však ani nejde o nárok ze smlouvy pojišťovací. Smlou-

vou pojišťovací proti povinnému ručení zavazuje se pojišťovatel odškodnit pojištěného za plnění, které tento následkem pojistného případu je povinen konati osobě třetí (§ 120 cit. zákona). Podle § 121 poj. zák. má pojištěný nésti útraty sporu v poměru, v jakém má sám hraditi škodu buď podle smlouvy nebo podle zákona. Není sporu o tom, že šlo o náhradu škody, způsobené při jízdě automobilem. Podle § 12 automobilo-
vého zákona může býti nařízením stanoveno, že pojištěný má nésti určitý díl škody ze svého. Podle tohoto ustanovení zákona vydáno bylo nařízení ze dne 28. října 1908 čís. 222 ř. zák., že pojištěný má nésti škodu vůbec ze svého až do 100 Kč a při vyšší škodě že musí nésti ze svého 10%, nejméně však 100 Kč. Není dále sporu o tom, že toto ustanovení bylo pojato i do smlouvy a že krom toho měl nésti žalovaný ze svého i kolkovné ve výši 2% škody. Nesporné jest konečně, že částku zažalovanou strana žalující zaplatila a že ji měla strana žalovaná nésti ze svého. Plnění, které žalující strana vykonala na náhradu škody, nestalo se tudíž celé na základě smluvní povinnosti, žalobkyně zaplatila krom toho, co podle pojišťovací smlouvy měla poškozenému a na útratách sporu zaplatiti, také tu část, kterou podle smlouvy a podle zákona, jak shora bylo vyloženo, měla nésti strana žalovaná ze svého. Nelze proto mluvit o tom, že tato kvota, zaplacená za žalovanou stranu, byla plněním ze smlouvy pojišťovací. Není to však ani plnění v obchodním provozování ve smyslu § 1486 čís. 1 obč. zák. Jak již bylo vyloženo, zaplatila žalobkyně za žalovanou stranu částku, kterou žalovaná strana měla sama zaplatiti podle zákona. Učinila tudíž za ni náklad, který podle § 1042 obč. zák. má žalovaná strana žalobkyni nahraditi. Nárok tento není obchodní pohledávkou a nepodléhá tudíž promlčení tříletému podle § 1486 obč. zák., nýbrž promlčení řádnému, třicetiletému (§ 1479 obč. zák.). Důvod, z kterého první soudce žalobu zamítl, proto podle názoru odvolacího soudu k zamítnutí žaloby nestačí. Žalovaná strana namítla sice, že po vzniku zažalované pohledávky byla v soudním vyrovnání, které bylo věřiteli přijato a soudem potvrzeno, a že měla by tudíž žalobkyně nárok nejvýše na 35% kvotu vyrovnací. Je však nesporné, že na tuto pohledávku žalovaná strana vůbec nic nezaplatila, ač o ní před vyrovnáním věděla. Poněvadž vyrovnávací řízení provedeno bylo v roce 1925, má nesplnění potvrzeného vyrovnání nezaplacením zažalované pohledávky podle § 57 vyr. ř. v doslovu zákona čís. 93/23 sb. z. a n. v zápětí ztrátu poskytnuté slevy a obživení celé pohledávky, a nemůže se proto žalovaná strana dovolávat ani toho, že by žalující strana měla nárok jen na 35% své pohledávky.

N e j v ý š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

S hlediska § 503 čís. 4 c. ř. s. jest uvést, že není pochybné, že se žalující strana domáhá na žalovaném vrácení toho, co za něho zaplatila a k čemu byl z důvodů náhrady škody povinen. Jde tedy zřejmě o nárok podle § 1042 obč. zák. (srovnej i plenární rozhodnutí čís. 10.632 sb.

n. s.), o kteréžto ustanovení žaloba byla i výslovně opřena. Stačí v tom směru poukázati na správné odůvodnění odvolacího soudu. Nárok opřený o důvod § 1042 obč. zák. se pravidelně promlčuje v třicetileté lhůtě podle § 1479 obč. zák., avšak jen tehdy, nestanoví-li zákon pro jistý druh těchto závazků jinou promlčecí lhůtu. Promlčecí lhůta § 19 zákona o pojišťovací smlouvě na souzený případ sice nedopadá, jak správně odůvodnil odvolací soud. Avšak jde o plnění v živnostenském, kupeckém neb v jinakém obchodním provozu podle § 1486 čís. 1 obč. zák., neboť základním nárokem jest obchodní jednání stran, jež nemá větší význam než obvyklá jednání denního styku, jež má na mysli § 1486 čís. 1 obč. zák. a jež jest likvidovati co nejrychleji vzhledem k jejich jednoduchosti a promlčuje se proto i zažalovaný nárok v tříleté lhůtě. Pohledávka žalující strany vznikla, jak zjištěno, v roce 1924 a byla tudíž promlčena nejpozději koncem roku 1927, takže žaloba ze dne 23. března 1932 byla podána již po promlčecí lhůtě (§ 1432 obč. zák.). V době zahájení vyrovnacího řízení o jmění žalované strany v roce 1925 nebyla pohledávka ovšem promlčena, avšak vyrovnací řízení nemá vůbec v zápětí přerušeni promlčení, nýbrž promlčení se jen staví podle § 9 vyr. ř. čís. 337/14 ř. z. přihláškou tak, že se do promlčecí doby nevčítá doba od přihlášky do ukončení vyrovnacího řízení neb do doby splatnosti vyrovnáním určené. Zažalovaná pohledávka však k vyrovnání vůbec přihlášena nebyla a nebylo proto promlčení staveno (§ 1494 obč. zák.), takže i s toho hlediska pohledávka zažalovaná byla v době podání žaloby 23. března 1932 promlčena a nestala se žalovatelnou ani, kdyby byla v původní výši obživla podle § 57 vyr. ř. a čl. III. zákona ze dne 26. dubna 1923 čís. 99 sb. z. a n.

Čís. 14010.

Pokud nejde o nemravnou výminku, zavázal-li se otec ve smíru platiti nezletilému synovi výživné pod rozvazovací výminkou, že se syn po určité době nevrátí do místa otcova pobytu.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1934, Rv I 2168/34.)

Smírem ze dne 28. února 1932 zavázal se žalobce platiti na výživu svého syna (žalovaného) měsíční výživné 650 Kč až do 31. ledna 1933. Ve smíru bylo uvedeno: »Nezletilý František R. (žalovaný) nesmí se po tuto dobu vrátiti do T., jinak tento smír pozbývá platnosti.« Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném nepřípustnosti exekuce vedené na základě smíru, ježto se žalovaný v červenci 1932 vrátil do T. a tam se delší dobu zdržoval a přijal místo. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Odvolatel má především za to, že podmínka, připojená smíru ze dne 28. ledna 1932, jest nedovolená ve smyslu § 878 obč. zák., ježto každému státnímu občanu jest ústavou zaručena volnost stěhování, jež nesmí býti nijak